

Sygn. akt: I C 75/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 października 2017 r.

Sąd Rejonowy w Chełmnie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Monika Mleczo - Pawlikowska
Protokolant:	sekretarz sądowy Dominiak Ritter

po rozpoznaniu w dniu 12 października 2017 r. w Chełmnie

sprawy z powództwa (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B.

przeciwko D. M.

o zapłatę

Utrzymuje w mocy nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym tutejszego Sądu z dnia 5 sierpnia 2016r. sygn. akt I (...), przy czym zasądzoną nakazem zapłaty kwotę 713,98 zł rozkłada na czternaście rat miesięcznych płatnych do 15 – go każdego miesiąca, począwszy od następnego miesiąca od uprawomocnienia się orzeczenia, w tym trzynaście równych rat po 50 zł (pięćdziesiąt złotych) i czternasta rata w kwocie 63,98 zł (sześćdziesiąt trzy złote i dziewięćdziesiąt osiem groszy), z tym zastrzeżeniem, że w przypadku uchybienia przez pozwaną terminu spłaty jednej raty nastąpi upadek systemu ratalnego i będzie wymagalna cała pozostała do spłaty należność wraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie.

Sygn. akt I C 75/17 upr

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B. reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, wniosła o zasądzenie od pozwanej D. M. w postępowaniu nakazowym z weksla kwoty 713,98 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 10 czerwca 2016r. do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, iż udzieliła za pozwaną poręczenia wekslowego na wekslu in blanco. Przedmiotowy weksel pozwana wystawiła tytułem zabezpieczenia pożyczki, wraz z deklaracją wekslowa określającą warunki jego wystawienia. Ponieważ pożyczka nie została spłacona, pożyczkodawca uzupełnił wystawiony przez pozwaną weksel in blanco, na kwotę zadłużenia wraz z odsetkami i kosztami obliczonymi na dzień płatności weksla tj. 25 maja 2016r., zgodnie z deklaracją wekslową. Pozwana nie wykupiła weksla mimo wezwania. Powódka, jako poręczyciel wekslowy dokonała zapłaty na rzecz uprawnionego z weksla łącznej kwoty 713,98 zł obejmującej niezapłaconą sumę wekslową, umówioną prowizję komisową oraz odsetki ustawowe za opóźnienie naliczone do dnia 9 czerwca 2016r. i wszedł w posiadanie weksla. Pełnomocnik powódki wskazał, iż powódka domaga się od pozwanej zwrotu dochodzonej pozwem kwoty na podstawie art. 32 i 49 Ustawy prawo wekslowe, gdyż pozwana wezwana do zapłaty nie zapłaciła powyższej kwoty.

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 5 sierpnia 2016r. w sprawie I (...) zasądzono od pozwanej na rzecz powoda należność dochodzoną pozwem, tj. kwotę 713,98 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 10 czerwca 2016 roku do dnia zapłaty i kosztami postępowania.

Postanowieniem z dnia 1 września 2016r. sprostowano niedokładność w nakazie zapłaty w ten sposób, iż w pkt I w sentencji w miejsce wraz z ustawowymi odsetkami wpisano „wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie”.

W ustawowym terminie pozwana wniosła zarzuty od nakazu zapłaty, mylnie zatytułowane „sprzeciw”. Pozwana wniosła o rozłożenie na raty zasądzonej kwoty oraz anulowanie kosztów sądowych wynikających z pełnomocnictwa procesowego. W uzasadnieniu zarzutów pozwana wskazała, iż uznaje roszczenie powoda co do kwoty 713,98 zł – a więc w całości i zgłasza gotowość spłaty kwoty w ratach. Pozwana wskazała, iż z uwagi na sytuację zdrowotną znajduje się w trudnej sytuacji finansowej, na okoliczność czego pozwana dołączyła zaświadczenia lekarskie i wyniki badań.

W piśmie procesowym z dnia 21 kwietnia 2017r. pozwana wskazała, iż jest w stanie spłacić zadłużenie w piętnastu ratach po 50 zł.

Sąd ustalił co następuje.

W dniu 29 kwietnia 2014r. pozwana D. M. zawarła z T. M. prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą (...) umowę pożyczki w kwocie 1.000 zł.

/okoliczność bezsporna/

Na zabezpieczenie spłaty powyższej pożyczki pozwana wystawiła weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową. Zgodnie z treścią deklaracji wierzyciel mógł wypełnić weksel na sumę pożyczki wraz z odsetkami i kosztami. W razie braku zapłaty sumy wekslowej w terminie płatności, ustalono prowizję komisową w wysokości 20 % sumy wekslowej. Przedmiotowy weksel został poręczony przez powoda (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B..

/dowody: weksel wraz z deklaracją wekslowa k. 9/

W dniu 18 grudnia 2015r. zarejestrowano zmianę umowy Spółki powoda, polegającą między innymi na zmianie firmy Spółki na (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

/dowód: postanowienie Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 18.12.2015r. k. 6/

W związku ze zwłoką pozwanej w spłacie pożyczki, pożyczkodawca wypełnił złożony przez nią weksel na kwotę 593,56 zł, obejmującą 500 zł tytułem należności głównej, 3,56 zł tytułem odsetek za opóźnienie i 90 zł tytułem odszkodowania z tytułu niewykonania/ nienależytego wykonania umowy i wskazał w nim, że suma wekslowa płatna jest w dniu 25 maja 2016 roku. Pismem z dnia 11 maja 2016 roku pełnomocnik wierzyciela zawiadomił pozwaną o wypełnieniu weksla i wezwał ją do zapłaty. Z uwagi na brak zapłaty przez pozwaną, powód jako poręczyciel zapłacił pożyczkodawcy w dniu 9 czerwca 2016 roku kwotę 713,98 zł obejmująca: niezapłaconą sumę wekslową w kwocie 593,56 zł, prowizję komisową w kwocie 118,71 zł oraz odsetki ustawowe w kwocie 1,71 zł.

/dowody: okoliczność bezsporna, weksel wraz z deklaracją wekslowa k. 9/

Pismem z dnia 9 czerwca 2016r. powód – poręczyciel wekslowy wezwał pozwaną do zapłaty kwoty 713,98 zł. Wezwanie pozostało bezskuteczne.

/dowody: zawiadomienie o wypełnieniu weksla k. 7, wezwanie do zapłaty k. 8/.

Pozwana D. M. ma 67 lat, jest na emeryturze. Choruje przewlekłe z powodu nadciśnienia tętniczego, wady zastawkowej oraz niedoczynności tarczycy – choroba H.. Pozwana leczy się kardiologicznie i endokrynologicznie.

/dowody: karta informacyjna ze szpitalnego oddziału ratunkowego z dnia 02.09.2016r. k. 27, wynik echokardiografii k. 28, dokumentacja medyczna z dnia 26.01.2016r. k. 29, karta informacyjna leczenia szpitalnego k. 41, karta informacyjna z dnia 03.09.2016r. k. 42, karta informacyjna ze szpitalnego oddziału ratunkowego k. 43/

Sąd ustalił, co następuje.

Powyższy stan faktyczny ustalono w oparciu o zaofiarowany przez strony materiał dowodowy w postaci dokumentów, w szczególności weksla i deklaracji wekslowej.

Za wiarygodne uznano zgromadzone w sprawie dokumenty, gdyż były jasne i kompletne. Ponadto ich prawdziwość nie została zakwestionowana przez strony, a i Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania ich prawdziwości.

Na wstępie zauważyć należało, iż postępowanie cywilne jest kontradiktoryjne i zgodnie z dyspozycją art. 6 kc oraz art. 232 kpc, ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne.

W niniejszej sprawie podstawą żądania pozwu był wystawiony przez pozwaną weksel in blanco, wypełniony przez pożyczkodawcę. Wekslem in blanco jest dokument zawierający co najmniej podpis wystawcy bądź akceptanta złożony w zamiarze zaciągnięcia zobowiązania wekslowego, któremu świadomie brak niektórych istotnych elementów. Jednocześnie co do tego dokumentu istnieje porozumienie między wystawcą, a osobą której wystawca wręczył weksel, dotyczące warunków późniejszego uzupełnienia brakujących elementów, mogących po uzupełnieniu stać się wekslem zupełnym. Zobowiązanie z weksla ma charakter abstrakcyjny. Zatem w sytuacji, w której powód dysponuje wekslem, ciężar dowodu w zakresie nieistnienia roszczenia spoczywa na stronie pozwanej. W orzecznictwie utrwalone jest stanowisko, iż w postępowaniu nakazowym, w jego fazie zapoczątkowanej wniesieniem zarzutów od nakazu zapłaty, dochodzi do przerzucenia ciężaru dowodu na stronę pozwaną. Jeżeli dłużnik podnosi zarzuty przeciwko wekslowi gwarancyjnemu, w szczególności odnoszące się do stosunku podstawowego, to na nim, a nie na wierzycielu, spoczywa ciężar ich wykazania. Pozwany twierdząc, że weksel został uzupełniony niezgodnie z deklaracją wekslową, zobligowany jest okoliczności te po pierwsze powołać w formie twierdzeń i zarzutów w zarzutach od nakazu zapłaty, a po wtóre udowodnić (art. 493 § 1 k.p.c.) (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 16 marca 2016 r., sygn. akt I ACa 510/15, Lex nr 2017721, Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 28 października 1963, II CR 249/63, 21 października 2010 r., sygn. akt IV CSK 109/10).

Pozwana w zarzutach od nakazu zapłaty nie kwestionowała zobowiązania wynikającego ze stosunku wekslowego, ani ze stosunku podstawowego. Pozwana w całości uznała powództwo, domagając się jedynie rozłożenia świadczenia na raty z uwagi na ciężką sytuację osobistą, wynikającą z jej stanu zdrowia a tym samym ciężką sytuację i majątkową oraz o anulowanie kosztów sądowych wynikających z pełnomocnictwa procesowego.

Sąd ustalił, iż przedłożony weksel in blanco na zabezpieczenie udzielonej pożyczki został wystawiony prawidłowo, zgodnie z deklaracją wekslową i spełnia w zakresie swej treści wymagania z art. 101 pkt 1- 7 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936r. prawo wekslowe (Dz.U.2016.160 t.j.). Jest zatem wekslem ważnym, z którego wynika ważne zobowiązanie wekslowe. Ponadto powód jako poręczyciel wekslowy mógł się domagać od pozwanej zapłaty kwoty objętej pozwem.

Poręczyciel wekslowy ponosi odpowiedzialność za zobowiązanie wystawcy weksla na podstawie art. 30 – 32 ustawy prawo wekslowe. Art. 30 ustawy określa, że zapłatę weksla można zabezpieczyć poręczeniem wekslowym co do całości sumy wekslowej lub co do jej części. Poręczenie może dać osoba trzecia lub nawet osoba podpisana na wekslu. Art. 31 prawa wekslowego wskazuje na sposób udzielenia poręczenia wekslowego, które winno zostać umieszczone na wekslu albo na przedłużku. Poręczenie oznacza się wyrazem "poręczam" lub innym zwrotem równoznacznym; podpisuje je poręczyciel. Poręczenie powinno wskazywać, za kogo je dano. W braku takiej wskazówki uważa się, że poręczenia udzielono za wystawcę. Wreszcie art. 32 wskazanej ustawy stanowi, iż poręczyciel wekslowy odpowiada tak samo, jak ten, za kogo poręczył. Zobowiązanie poręczyciela jest ważne, chociażby nawet zobowiązanie, za które poręcza, było nieważne z jakiegokolwiek przyczyny z wyjątkiem wady formalnej. Poręczyciel wekslowy, który zapłacił weksel, nabywa

prawa, wynikające z wekslu, przeciw osobie, za którą poręczył, i przeciw tym, którzy wobec tej osoby odpowiadają z wekslu.

Powódka wykazała, iż zapłaciła weksel za pozwaną uiszczając kwotę 713,98 zł obejmującą niezapłaconą sumę wekslową, prowizję komisową oraz odsetki ustawowe. Zapłata ta zgodna jest z art. 49 ustawy prawo wekslowe, zgodnie z którym kto weksel wykupił, może żądać od swoich poprzedników: całkowitej sumy zapłaconej, odsetek w wysokości sześć od sta, a przy wekslach, wystawionych i płatnych w Polsce, odsetek ustawowych za opóźnienie od powyższej sumy, licząc od dnia wykupienia wekslu, własnych kosztów, prowizji komisowej od sumy wekslowej, obliczonej według art. 48 ust. 1 pkt. 4).

Mając to na uwadze, Sąd uznał, iż żądanie pozwu było uzasadnione w całości w oparciu o art. 353 kc i art. 9 i 38 ustawy prawo wekslowe utrzymał nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym w dniu 5 sierpnia 2016r. w całości (art. 496 kpc).

Sąd uwzględnił wniosek pozwanej o rozłożenie na raty zasądzonego świadczenia. W myśl art. 320 kpc w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie, a w sprawach o wydanie nieruchomości lub o opróżnienie pomieszczenia - wyznaczyć odpowiedni termin do spełnienia tego świadczenia.

W przepisie tym uregulowane jest tzw. "moratorium sędziego". Jego zastosowanie pozwala na oznaczenie sposobu spełnienia świadczenia w sposób odmienny niż to wynika z odpowiednich przepisów prawa materialnego. Instytucja ta ma służyć urzeczywistnieniu dobrowolnego spełnienia świadczenia przez dłużnika, co jest korzystne nie tylko dla dłużnika, ale również dla wierzyciela, który w ten sposób unika konieczności wszczynania często długotrwałego i żmudnego postępowania egzekucyjnego. (tak. Komentarz do art. 320 kpc, pod red. Marszałkowska-Krześ 2017, wyd. 18/E. Rudkowska-Ząbczyk, system Legalis)

W orzecznictwie i judykaturze przyjmuje się, iż na wypadek szczególnie uzasadniony umożliwiający zastosowanie tej instytucji mają wpływ okoliczności konkretnej sprawy, wynikające z szeroko rozumianego stanu majątkowego i rodzinnego pozwanego jego sytuacji osobistej, majątkowej, finansowej, rodzinnej, które powodują, że nierealne jest spełnienie przez niego od razu i w pełnej wysokości zasądzonego świadczenia (tak np. w wyroku Sąd Najwyższy z dnia 9 kwietnia 2015 r., II CSK 409/14, niepubl.). Przy czym nie mają znaczenia przyczyny, dla których dłużnik nie może spełnić świadczenia od razu, w szczególności fakt, czy sam dłużnik przyczynił się do ich powstania: trudności w spełnieniu świadczenia mogą być spowodowane czynnikami zewnętrznymi niezależnymi od dłużnika, lub mogą być spowodowane jego własnym działaniem.

Wskazany przepis umożliwia Sądowi wzięcie pod uwagę przy wydawaniu wyroku, czy orzeczenie będzie mogło być wykonane bez potrzeby przeprowadzania egzekucji, a zwłaszcza, czy pozwany będzie w stanie spełnić zasądzone świadczenie jednorazowo. Przyjmuje się, iż skorzystanie z tego prawa ma na celu uchronienie pozwanego od postępowania egzekucyjnego ma bowiem na celu umożliwienie mu wykonania wyroku w sposób dobrowolny.

Sąd winien również uwzględnić okoliczności dotyczące powoda, w tym także jego uzasadniony interes, a ochrona jaką zapewnia pozwanemu dłużnikowi art. 320 kpc, nie może być stawiana ponad ochronę wierzyciela w procesie cywilnym. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 31 maja 2012 r., sygn. I ACa 242/12) Uznaje się, że interes wierzyciela jest należycie chroniony tylko wówczas, gdy w zamian za odroczenie terminów płatności poszczególnych rat wierzyciel uzyska realną nadzieję na stopniowe i dobrowolne wywiązywanie się przez dłużnika z jego obowiązków w zakresie uiszczania świadczenia rozłożonego na raty. Zatem Sąd w każdej sprawie winien mieć na uwadze, czy wydanie orzeczenia o rozłożeniu na raty ułatwi zobowiązanemu spłatę długu stwierdzonego wyrokiem, a jednocześnie czy nadmiernie nie naruszy uzasadnionego interesu wierzyciela.

W ocenie Sądu okoliczności niniejszej sprawy wskazują, iż spełnienie przez pozwaną niezwłocznie lub jednorazowo zasądzonego świadczenia jest niemożliwe i narażać będzie ją na niepowetowane szkody. Pozwana jest osobą starszą, chorującą na przewlekłe choroby kardiologiczne i laryngologiczne, która w przeciągu roku raz leczyła się w szpitalu i raz została przyjęta w szpitalnym oddziale ratunkowym. Pozwana zadeklarowała możliwość spłaty jedynie w kwocie

50 zł. W ocenie Sądu spłaty w takiej wysokości są realne do uiszczania przez pozwaną. Ustalając wysokość rat Sąd miał również na uwadze interes pozwanego, który jest podmiotem gospodarczym, zajmującym się między innymi działalnością finansową, udzielaniem kredytów, udzielaniem poręczeń zabezpieczających zwrot kredytów i pożyczek. Zatem rozłożenie należności w wysokości 713,98 zł na czternaście miesięcznych rat co odpowiada okresowi rok i 2 miesiące, nie jest jakimś szczególnie odległym okresem w świetle działalności pożyczkowej i kredytowej instytucji finansowych. Ponadto interes powoda został zabezpieczony w ten sposób, iż w przypadku uchybienia przez pozwaną terminowi spłaty jednej raty nastąpi upadek systemu ratalnego i będzie wymagalna cała pozostała do spłaty należność wraz z odsetkami ustawowymi.

Na marginesie zauważyć należało, iż w zakresie kosztów procesu Sąd nie znalazł podstaw do odstąpienia od ogólnej zasady odpowiedzialności strony za wynik postępowania wyrażonej w art. 98 kpc i zastosowania art. 102 kpc pozwalającej na nieobciążanie pozwanej w ogóle kosztami procesu. O ile wiek pozwanej i choroby przewlekłe przemawiały za rozłożeniem zasądzonego świadczenia na raty, o tyle do całkowitego nieobciążenia kosztami procesu pozwana winna była udowodnić czy za pomocą dokumentów, czy przesłuchania jej, iż jej sytuacja majątkowa w szczególności uzyskiwane dochody są w takiej wysokości, iż nie jest w stanie w ogóle ponieść kosztów procesu, które w nakazie zapłaty zostały ustalone na kwotę 270 zł.

ZARZĄDZENIE

1. (...) B.,
2. (...)
- C. (...)